

vané firmě vůbec a pro tento případ zvláště snad jistou tvrdost, a kdyby bylo pravda, že železnice podle něho obdrží více na dovozném, když vůz šel tam i zpět na prázdko, než kdyby byl šel zpět na plno, nemůže býti tarif vyložen a nesmělo ho býti užito jinak než bylo rozhodnuto. To platí i o výkladu smlouvy, poněvadž táž není než opakováním tarifního ustanovení a nesměla se od něho odchýliti.

Čís. 6347.

Pokud nelze vzhledem ke korespondenci stran míti za to, že došlo ku zřízení zástavního práva k akciím.

(Rozh. ze dne 7. října 1926, Rv I 598/26.)

Banka K. v Praze žalovala banku U. v Praze o vydání 6.000 kusů akcií. Za řízení vnesla žalobkyně mezitímní určovací návrh, že jí přísluší na 6.000 kusech akcií, uložených vídeňskou bankou D. u žalované, zástavní právo. Procesní soud první stolice rozhodl o mezitímním určovacím návrhu v ten rozum, že žalobkyni zástavní právo nepřisluší a v důsledku toho zamítl žalobu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Z uplatněných důvodů dovolacích § 503 č. 2 až 4 c. ř. s. není žádný oprávněn. Dovolací soud zabýval se v první řadě výtkou nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4), ježto již z vyřízení tohoto důvodu bude patrné, že ani další dovolací důvody nejsou oprávněny. Dovolatelka položila si otázku, zda zřízeno bylo pro ni zástavní právo na sporných akciích ujednáním mezi ní a vídeňskou bankou D. (jež bude nadále označována zkratkou ADB) o zajištění pohledávky žalobkyně ADB žalované bance, a provedením tohoto příkazu žalovanou podle dopisu ze dne 23. dubna 1924, jakož i opětovným potvrzením jeho podle dopisu ze dne 23. května 1924. Další dvě otázky, jež vytkla dovolatelka, nepřišly v úvahu, stavše se bezpředmětnými zápornou odpovědí na první otázku. Dovolatelka označuje sama v první otázce souhrn skutečností tam uvedených jako základ tvrzeného jí zástavního práva, jež uplatňuje touto žalobou. Tento základ jest jednotný, jest proto uvažovati o tom, zda jsou tu všechny jeho předpoklady, t. j. nejen ujednání mezi žalobkyní a firmou ADB a příkaz udělený touto firmou žalované, nýbrž zda i v jednání žalované banky je skutečně shledati zřízení zástavního práva, jehož se žalobkyně domáhá. Souhlasiti je s dovolatelkou, že jest přihlídnouti také k projevům, jež žalovaná učinila vůči žalobkyni, t. j. podle slov dovolatelčiných odlišovati je od projevů učiněných vůči ADB, a že při výkladu jich je dbáti pravidel §§ 914, 915 a 869 obč. zák., k čemuž přistupuje obdobná zásada čl. 278 obch. zák. Projevy vzájemné vůle stran jsou obsaženy jen v dopisech vyměněných

mezi nimi. Podle skutkových zjištění nižších soudů došlo sice i k ústním jednáním mezi řediteli stran, W-em a Ch-em, jež však nemají přímého významu pro spor. Obsah oněch dopisů je stručně tento: Na dopis žalované ze dne 23. dubna 1924 příl. A, označený nahoře na straně jako »Legální konto cizozemské«, jímž oznámila žalovaná žalobkyni, že pro ni vázali na depositním účtu ADB ve Vídni z příkazu téhož ústavu 6.000 kusů akcií úvěrní banky P., odpověděla žalobkyně dne 25. dubna dopisem příl. č. 8, že prohlášení to nemá pro ni právního významu a nemůže jí konvenovati. Žádala proto, by žalovaná oněch 6.000 akcií složila do depot ADB u jejího ústavu. Dopisem ze dne 29. dubna 1924 příl. H odpověděla žalovaná, že se za tou příčinou obrátila na ADB, jež ji vyzvala jen k vázání akcií a ne k jich složení. Na to odpověděla žalobkyně dne 9. května dopisem č. 11, odvolávajíc se na dopis ze dne 23. dubna příl. A, že žádá pro větší přesnost, by žalovaná stvrdila, že akcie ty drží pro žalovanou jako zástavu její za její pohledávku proti ADB ve Vídni 4,600.000 Kč, a že jejímu zástavnímu právu nepředchází nijaké zástavní nebo zadržovací právo v pořadí, ani zástavní neb zadržovací právo třetí osoby není na těch akciích poznamenáno. Žalovaná odpověděla dne 15. května 1924 dopisem Ch., že se obrátila o direktivy na ADB, a psala dále dne 23. května příl. C, že vídeňská banka nesouhlasí se stylisací prohlášení, požadovaného žalobkyní. V dopise tom zmiňuje se ještě o akciích, jež »jsou pro Vás vázány na účtě ADB«. Dopisem ze dne 27. května příl. č. 15 bere žalobkyně na vědomí, že ADB dala u žalované akcie uzavřítí a jako zástavu zříditi, má také za to, že akcie ty nejsou jiným zástavním právem stíženy, požaduje však přes to výslovné potvrzení toho. V odpovědi na tento dopis sdělila žalovaná dne 30. května 1924 příl. L rozhodnutí ADB, že nesouhlasí se žádaným prohlášením. Žalobkyně odpověděla na to dne 8. července, že nesouhlasí s tímto dopisem a žádala opětné písemné potvrzení toho, že zástavní právo nepředchází. Žalovaná sdělila však na to dopisem ze dne 19. července 1924 příl. B, že vzhledem k nesouhlasu druhé strany pokládá své prohlášení o vázanosti akcií za zrušené. Žalobkyně ohradila se proti tomu dopisem ze dne 31. července příl. č. 19, prohlásivši, že projevila souhlas se zřízením zástavního práva dopisem ze dne 27. května příl. č. 15. Uvedené dopisy postačí úplně k zodpovědění otázky, zda žalovaná banka měla skutečně vůli zříditi pro žalobkyni z příkazu ADB. jako vlastnice akcií, jež měla v úschově, zástavní právo pro pohledávku dovolatelčinu příslušející této vůči ADB. Žalovaná provedla dopisem ze dne 23. dubna 1924 příl. A příkaz udělený jí vlastníci akcií, t. j. ADB. tím, že sdělila žalobkyni, že vázala akcie. Žalovaná však toto opatření prostě odmítla jako nedostatečné, prohlásivši, že upírá mu právní význam, a požadovala od žalované vydání akcií, tudíž ne snad více než pouhé vázání, nýbrž něco zcela jiného. Z toho, že žalobkyně požadovala jak vydání akcií, tak i další závazná prohlášení přímo od žalované jako smluvní strany, nutno souditi, že pokládala ji sama za více, než za pouhou detentorku, jak snaží se nyní dovoditi v dovolání, po případě jen za vykonatelku příkazů udělených jí vlastníci akcií. Z toho jest však dále dovoditi, že žalobkyni bylo již

před rozmluvou ředitelů Ch-a a W-a známo, že ABD. nemůže akcemi těmi nakládati tak volně a samostatně, jako ncomezený vlastník a příkazce. ADB. se sice o to pokusila (dopis její ze dne 30. dubna 1924 příl. č. 9), ale žalovaná odepřela přímo vyhověti příkazu, jenž se jí nehodil (dopis ze dne 6. května příl. 10). Přes výměnu uvedených dopisů zůstala tudíž věc nerozhodnuta. Žádala proto žalobkyně dalším dopisem ze dne 9. května 1924 příl. č. 11 určité prohlášení, že žalovaná drží pro ni akcie jako zástavu, slevila tudíž na svém požadavku a domáhala se menší záruky. Z toho je však patrné nejen, že žalobkyně sama nepokládala dopis příl. A za zřízení zástavy, neboť v tomto případě nebyla by žádala dalšího potvrzení, nýbrž že ani žalovaná neměla této vůle, neboť nevyhověla uvedené žádosti. Kdyby byla skutečně souhlasila se zřízením zástavního práva na akciích pro žalobkyni, po případě kdyby byla chtěla nebo musila vyhověti příslušnému příkazu udělenému jí ABD., a to v prvním pořadí, byla by zajisté vydala žádané prohlášení. Z toho lze dovoditi jediný závěr, že žádná ze stran nevykládala si do opravdy vázání akcií jako zřízení zástavního práva. Správnosti názoru toho nasvědčuje dopis žalované banky ze dne 23. května 1924, v němž banka ta označuje sice akcie jako vázané, odepírá však prohlášení o zástavním právu na ní žádané. Neprávem dovozuje proto žalobkyně i z tohoto dopisu důsledky příznivé pro sebe co do zřízení zástavního práva. V dopise ze dne 27. května 1924 změnila proto žalobkyně svůj původní názor o nedostatečnosti dosavadních projevů žalované banky a pokusila se domoci se uznání zástavního práva jiným způsobem, t. j. uznala nyní sama projevy ty jako zřízení žádaného práva a to dokonce v přednostním pořadí, přes to však domáhala se zvláštního písemného potvrzení. Tato přesvědčivě neodůvodněná změna v právním názoru na věc nemohla míti právního účinku, předpokládaného žalobkyní ještě v dovolání, ježto žalovaná neprojevila souhlasu s tím, že i ona pokládá vázání akcií, vyslovené dopisem příl. A a opakované v dopise ze dne 23. května za zřízení zástavního práva, neboť až do té doby byly obě strany za jedno v tom, že nejde o toto právo. Z důvodů shora uvedených nezáleží na tom, že i ABD. změnou dosavadního svého názoru pokládala vázání akcií za rovné zástavnímu právu, když toho neuznala žalovaná, s níž žalobkyně jednala o zřízení záruky též jako s přímou smluvní stranou. Lze proto dopis její ze dne 27. května vyložití jedině jako návrh žalované bance v ten rozum, že vázání akcií má býti na dále pokládáno shodně za zřízení zástavního práva v přednostním pořadí, při čemž však žalobkyně sama nehodlala pokládati mlčení druhé strany za souhlas, nýbrž dožadovala se výslovného písemného potvrzení tohoto souhlasu. Žalovaná však odepřela opětne žádané prohlášení, tím odepřela i souhlas ke zřízení zástavního práva, ano dalším dopisem ze dne 19. července příl. B prohlásila i vázání za zrušené. Pro tento spor, v němž jde jen o zástavní právo, nezáleží na tom, zda byla žalovaná k tomu oprávněna čili nic, ježto strany nepokládaly samy vázání akcií za zřízení zástavy a neuznávaly je totožným se zástavním právem. Pro právní posouzení věci postačí úplně výklad dopisů vyměněných mezi stranami a vůle stran z nich patrné, nebylo proto vůbec třeba znaleckého důkazu a není vadou řízení, že od-

volací soud neuznal na opakování tohoto důkazu. Tím jest vyřízen dovolací důvod § 503 č. 2 c. ř. s. Z dopisů těch jest možným jediný závěr, že mezi stranami nedošlo ke zřízení zástavního práva, jehož se žalobkyně domáhá, nýbrž že strany vyjednávaly jediné o jeho zřízení, ale neshodly se na tom. Žalovaná nabízela něco, co nedosahovalo účinu spojeného se zástavním právem, t. j. vázání akcií (že tu nešlo o zástavní právo, byly si obě strany za jedno, pokud žalovaná, nevidíc jiného prostředku, nezměnila svého náhledu), kdežto žalobkyně nežádala z počátku pouhé zřízení zástavy a ponechání jí v úschově u žalované, nýbrž vydání do vlastní držby. Teprve později pokusila se žalobkyně o nabytí zástavního práva, ale jen tím způsobem, že projev druhé strany, jež původně prohlásila za bezúčinný, vyložila najednou ve smyslu podle možnosti nejširším; ovšem nesetkal se výklad ten s úspěchem pro přímý odpor druhé strany, jež neměla úmyslu zřídit více než vázání, zejména ne zástavní právo. Nezáleží na spolupůsobení vídeňské ADB., jež byla sice vlastníci akcií, přes to však s nimi nemohla nakládati, aspoň ne v neomezené míře, neboť nemohla donutiti žalovanou banku ani k vydání akcií ani k přímému zřízení zástavního práva v přednostním pořadí. Dovolatelka sama ani v dovolání nepokládá projevy vůle této vlastnice za rozhodující, nýbrž, a to právem, přikládá aspoň stejně rozhodující význam též projevům žalované banky. Tyto však nedostačují k tomu, by bylo možno vzít zástavní právo za zřízené. Nemá proto pro rozhodnutí sporu právního významu ani rozsudek, vydaný proti ADB., jenž by jinak postačil sám o sobě, kdyby ADB. byla skutečně oprávněna nakládati akciemi neomezeně, po případě kdyby byl správným názor zastávaný dovolatelkou o jeho závaznosti i pro žalovanou. Žalobkyně však již z dopisů vyměněných jak s ADB. tak i se žalovanou seznala jasně, že tomu tak není, a jednala proto i se žalovanou o zřízení zástavního práva jako s přímou smluvní stranou, pro kterou nemají projevy ADB. a právní jednání této firmy závaznosti, pokud se přičily právům, jež příslušela žalované bance k akciím. Právem určily proto nižší soudy, že žalobkyni nepřísluší zástavní právo za její pohledávku ke sporným akciím, a zamítly žalobní prosbu na odsouzení žalované k právním jednáním, jež jeví se jako důsledek zřízení zástavního práva.

Čís. 6348.

Ten, kdo prodal majiteli domu americká kamna s výhradou vlastnictví až do úplného jich zaplacení, jest oprávněn, nedostalo-li se mu zaplacení, požadovati kamna zpět, třeba byla umístěna kupitelem v domě. Lhostejno, že byty v domě byly pronajaty nebo že dům byl prodán.

(Rozh. ze dne 7. října 1926, Rv I 635/26.)

Žalobkyně dodala žalované majitelce domů, stavební společnosti s r. o. troje americká kamna s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny. Žalovaná umístila kamna ve svých domech, jež pronajala a jeden z nich prodala. Ježto žalovaná nezaplatila kupní ceny,